

JAK SE TEĎ ŽIJE TATÍNKOVI?

Proč není doma?

Tato publikace vznikla v rámci projektu „Snižování rizik odsouzených prostřednictvím intervenčních programů“ reg. číslo SP-PDP2-001, financovaného z prostředků FM Norské fondy 2014-2021.

Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem dalšího šíření v jakékoli formě či jakýmkoliv způsobem bez písemného souhlasu vlastníka autorských práv Vězeňské služby České republiky.

Autor: Petr Schneedorfler

Odborná spolupráce: Jana Machová, Alžběta Candia Muñoz, Pavla Madarová

Ilustrace: David Madar

Vydala: Vězeňská služba České republiky

Rok vydání: 2023

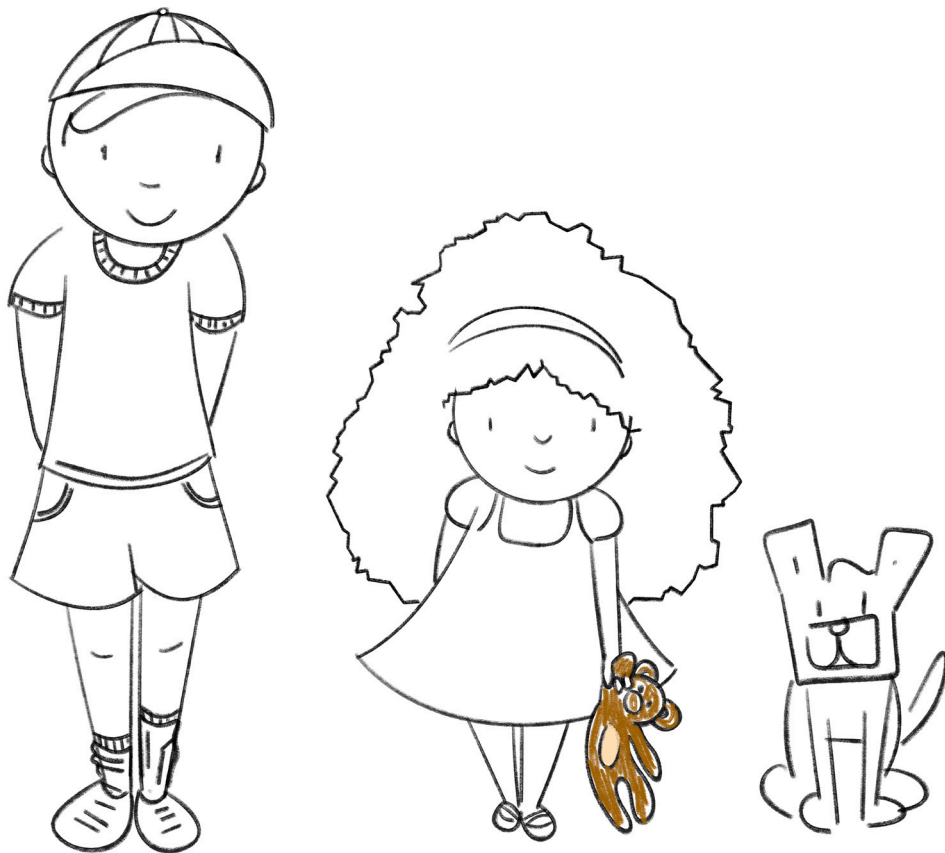
1. vydání

ISBN: 978-80-908581-2-1

Tisk: BÁRIO, s.r.o.

Obsah

Jak se lidé dostanou do vězení?	8
Jak to vypadá ve vězení?	16
Návštěvy ve vězení	24
Co když se mě někdo zeptá?	30
Moje obavy - co se může stát?	34
Co když nemůžu žít doma?	38
Jak dlouho bude táta ve vězení?	40

Ahoj, touto knížkou tě budou provázet holčička a její starší kamarád. Můžeš jim dát jména a podle sebe vybarvit jejich obrázky. V knížce bude mnohem více obrázků, některé budou více barevné, jiné méně nebo skoro vůbec. Neboj se i ty vybarvit tak, jak chceš. Je to jen na tobě. Někde bude i volná stránka, která je určená jen pro tebe.

A co se holčičce stalo? Má tátu ve vězení a čeká na něj. Její kamarád měl ve vězení mámu, ta už byla z vězení propuštěna a je doma. Kamarád holčičce vypráví, jaké to bylo, když byla jeho máma ve vězení. A holčička se ptá na spoustu věcí, které ji zajímají.

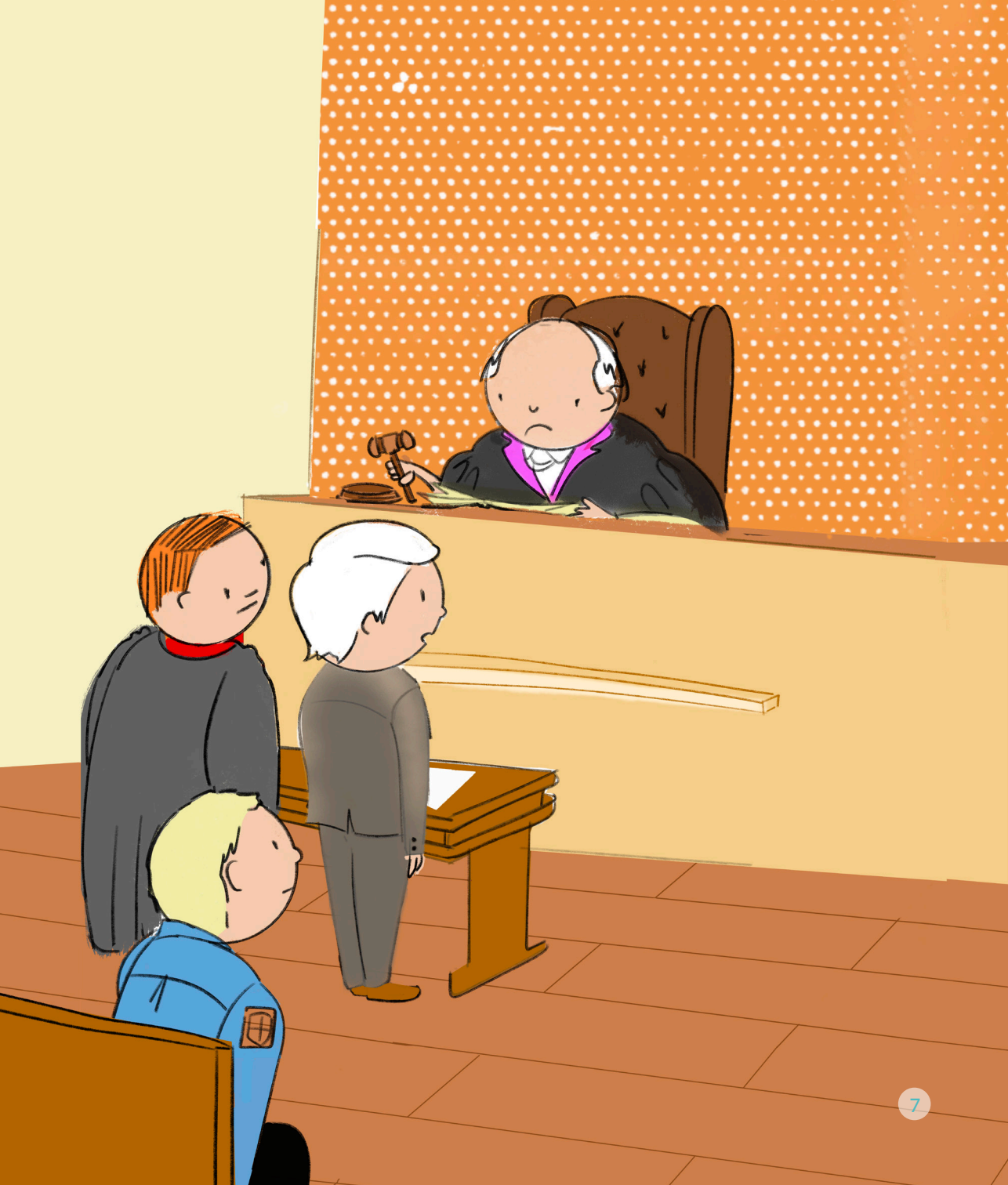
Pro koho je tato knížka?

Tato knížka je napsaná pro děti, které mají svého tátu ve vězení. Texty pro děti jsou ve žluté barvě. Společně s dětmi mohou knihu číst také dospěláci nebo třeba starší sourozenci. Pro ty jsou určené texty zelené. Texty bez rámečku jsou pro všechny a obsahují obecné informace.

Jak se lidé dostanou do vězení?

Když dospělý člověk udělá něco, co je zakázané, třeba někomu něco vezme, někomu ublíží nebo poruší některá pravidla, rozhodne soud o jeho potrestání. Trestů je více druhů a je na rozhodnutí soudu, který vybere. Jedním z trestů je pobyt ve vězení na určitou dobu. Tu stanoví soud podle toho, jak velkou chybu člověk udělal.

Tvůj tatínek provedl něco, co je zakázané. Soud tak rozhodl o tom, že půjde do vězení.

Můj tatínek musel jít do vězení. A já nevím proč.

Tak se tatínka zeptej, co se stalo. To se vůbec neboj. Já jsem se svojí maminky zeptal a ona mi to vysvětlila. Řekla mi, že když přišla o práci a v nové práci měla menší výplatu, neměla na zaplacení nájmu a jídla. Tak nejdříve v obchodě vzala nějaké jídlo a pak v práci nějaké peníze.

To se přece nesmí.

Nesmí. To máš pravdu. Proto také musela jít k soudu a pak do vězení. Zeptej se svého tatínka, co udělal on. Určitě ti to řekne.

Já se stydím se ho zeptat. Bojím se, co mi řekne. Nebo že mi to nebude chtít říct.

To se může stát. Tak se zeptej třeba maminky nebo babičky. Nebo tety. Já se nemohl maminky zeptat, protože s námi nebyla. Moje babička to taky nevěděla. Ale zeptal jsem se ve škole paní učitelky, která se mnou šla za školní psycholožkou. A ta si o tom všem se mnou povídala a vysvětlila mi to.

A není moje vina, co se stalo?

To určitě ne. Ty přece nemůžeš za to, co udělá dospělák. Až budeš velká, bude to jiné, ale teď ještě nerozumíš všemu, co se kolem nás děje. Proto nám rodiče všechno vysvětlují a říkají. I ve škole se učíš nejen psát, číst a počítat, ale také to, co se má a nemá dělat.

Nepotrestají mě tedy jako tatínka?

To víš, že ne. Ty jsi přece nic neprovedla.

Já jsem ale také někdy doma lhala a nepřiznala se, že jsem rozbila talíř.

Já rozbil jednou dokonce 4 talíře a skleničky, když jsem se pověsil na ubrus u stolu. Děti někdy dělají takové věci. Babička tenkrát říkala: „Kdy ten kluk z toho konečně vyroste“.

Až tedy vyrostu, budu jako táta?

To ne, každý jsme jiný, děti nemusí dělat to, co dělali jejich rodiče.

To, že něčí táta provedl věc, za kterou musel jít do vězení, neznamená, že jsou takové jeho děti nebo kdokoliv jiný z jeho okolí. Každý je přece jiný. Má různé vlastnosti, jinak se chová, jinak vypadá a baví ho jiné věci.

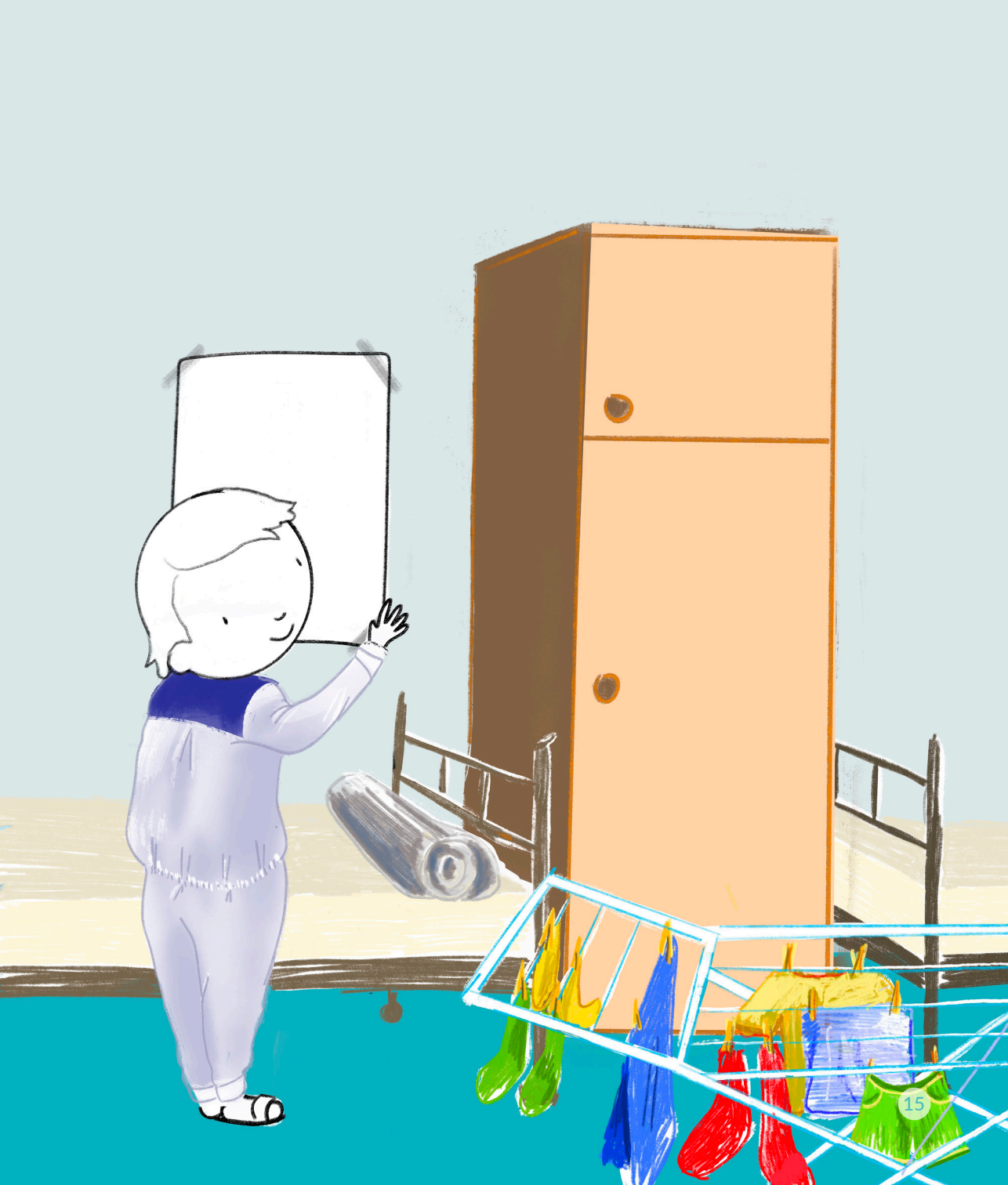
Využij toto místo a nakresli, co tě baví dělat, svoji oblíbenou hračku nebo zvířátko.

Jak to vypadá ve vězení?

Všechny věznice nejsou stejné. Liší se třeba podle toho, kde se nacházejí nebo pro koho jsou určeny. I život v nich může být trochu jiný.

Tvůj tatínek je ve vězení ubytovaný s dalšími lidmi. Někdy spí v jedné místnosti po dvou, jindy po čtyřech nebo i více lidech. Má tam také postel, stůl, židli a skříňku, kam si dává své vlastní věci. Dopisy od rodiny, obrázky od tebe, fotky, oblečení, mycí potřeby nebo časopisy a knihy. Je to takový jeho prostor, o který se nemusí s nikým dělit.

Každý je ve vězení různě dlouhou dobu podle toho, kolik potřebuje času na to, aby si uvědomil, jak moc se choval špatně. Ve věznici jsou stanovená pravidla, která musí každý dodržovat. To se často kontroluje.

Stejně jako v běžném životě, se i ve vězení chodí do práce. Také se musí dělat další běžné věci. Třeba se uklízet, pere prádlo, je možné koukat společně na televizi, sportovat, věnovat se svým koníčkům nebo učit se nové věci.

To všechno dělá i můj tatínek?

Ano, dělá to i tvůj tatínek. Moje maminka pracovala ve vězení v kuchyni. Chodila vařit pro ostatní ženy, které s ní ve vězení byly. Byla to náročná práce. Připravovala snídaně, obědy a také večeře. Chodila do práce někdy i o víkendu.

A za to dostávala peníze?

Ano, dostávala každý měsíc peníze. Platila svoje dluhy, musela také zaplatit peníze, které tenkrát vzala v tom obchodě, kde pracovala. Nějaké peníze posílala nám domů, ale zbývalo jí také na nákup pro sebe. Kupovala si v obchůdku, který byl ve věznici, kávu, čaj a taky poštovní známky, aby nám mohla psát dopisy. Kupovala si i sladkosti. Má ráda oříškové sušenky.

Já mám ráda oříškovou čokoládu. Nedávno jsem jí snědla tolik, že mě bolelo břicho. Snad se to nestane tatínkovi, aby ho bolelo břicho.

Tatka určitě ví, kolik čokolády může sníst. Ve vězení je také doktor, kdyby ho něco bolelo. Stará se tam o něj vlastně hodně lidí. Někteří mu pomáhají a jiní ho třeba i něco učí.

On tam má i paní učitelku?

Tak trochu. Když dělá něco, co neumí, nebo se chce učit, tak jsou tam lidé, kteří mu to ukážou a vysvětlí. Maminka mi říkala, že tam byl třeba pan vychovatel. Dával jí dopisy od nás a také balík, který jsme jí posílali. Nebo takový učitel pro dospělé. Ten jí pomáhal řešit problémy, které ji do vězení dostaly. Jo, a taky vím, že babička si telefonovala s paní, ta s ní domlouvala, kdy můžeme přijet na návštěvu. Nebo řešila posílání peněz, které pro nás maminka ušetřila.

To byla sociální pracovníce. Pomáhá lidem ve vězení komunikovat s ostatními lidmi nebo s úřady. Ve vězení je ale více různých odborníků. S nimi se každý může připravit na svůj další život, aby se do vězení už nevrátil. Vězení je hlavně o plnění povinností, ale každý má prostor a čas také na své koníčky, na sport nebo na to, aby se něco naučil. I to je ve vězení možné.

Do věznic také chodí pomáhat lidé z neziskových organizací. Rozumí mnoha problémům a pomáhají je lidem ve vězeních řešit. Mohou to být například dluhy nebo závislosti - tedy to, když někdo moc pije nebo bere drogy. To je totiž velmi nebezpečné. Pomoc ve vězení je hodně důležitá.

A já můžu nějak tatínkovi pomoci?

No jasně. On určitě bude rád, když mu budeš psát nebo mu namaluješ nějaký obrázek. Mně taky maminka říkala, že mám pomáhat doma. Chodil jsem venčit našeho psa. Pak jsme si o tom povídali s maminkou při návštěvě a Fí-dovi jsem zase vyprávěl, jaký to na návštěvě u maminky bylo.

Vy jste chodili do vězení?

Jasně, pravidelně. Vždycky jsem mamince něco namaloval a donesl jí to na návštěvu. Moc jsem se těšil, tak jsem si na sebe vzal nejlepší tričko a kšiltovku.

Jéé, tak já si udělám culík. Ten se tatínkovi vždycky líbil.

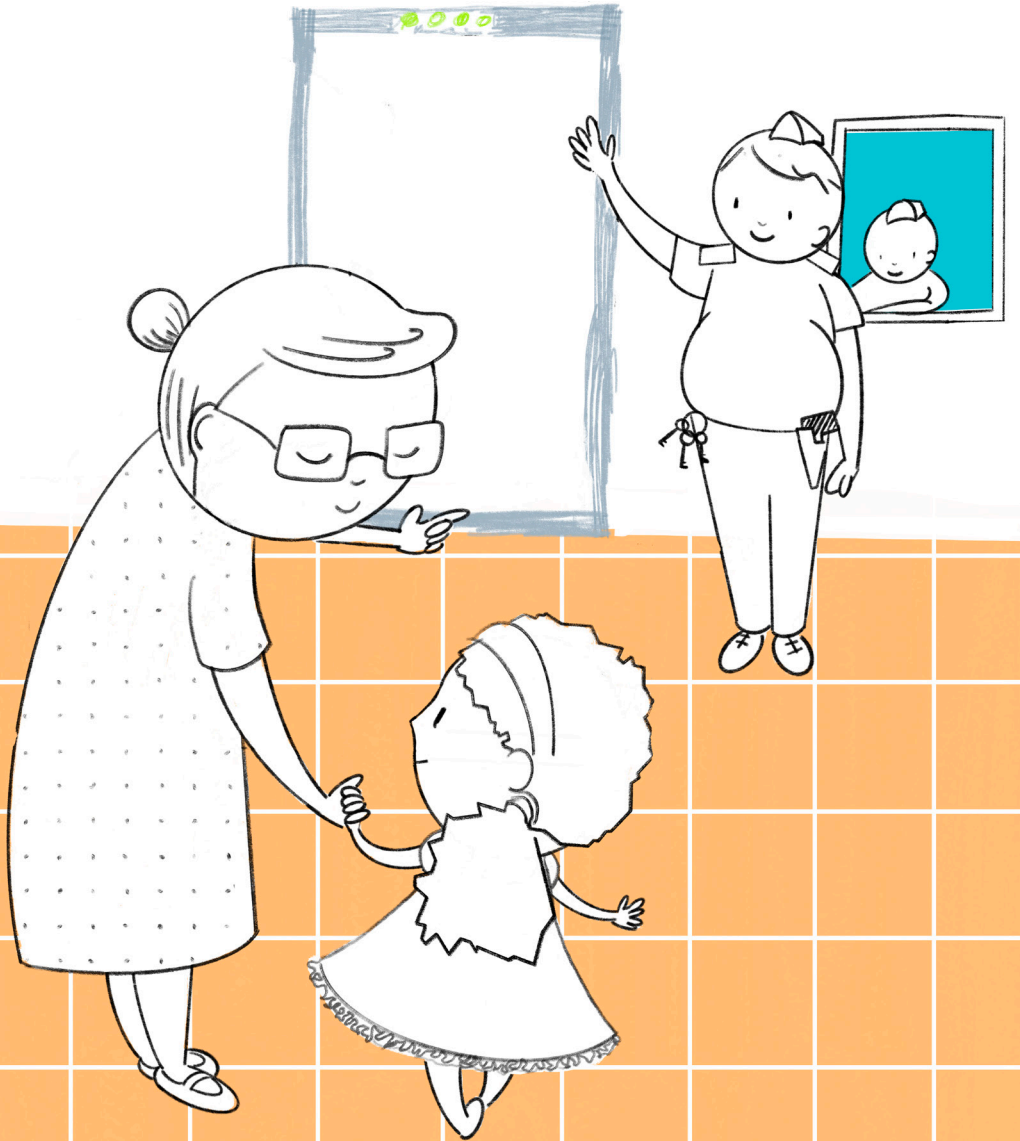
Sem nakresli, co děláš stejného každý den, jako tvůj tatínek. Nebo si to napiš.

Návštěvy ve vězení

Návštěvy mohou být důležité pro ty, kteří se dostali do vězení, a také pro ty, kteří na ně čekají venku. Pro někoho jsou návštěvy běžnou záležitostí, někdo je může prožívat víc osobně a intenzivně.

Na návštěvy za tátou do vězení můžeš jezdit pravidelně každý měsíc. Ale záleží jen na tobě, jestli budeš chtít a jak často to bude. Ve vězení je místnost, kde se u jednoho stolu potkávají rodiče se svými dětmi a dalšími členy rodiny nebo svými kamarády. V některých věznicích mají speciální místnosti pro děti, které tam chodí na návštěvy. Je v nich spousta hraček a děti si tam mohou se svými rodiči hrát.

Když jsi chodil za maminkou do vězení, nebál ses, že si tě tam nechají?

Vůbec jsem se nebál. Když jsem nic neudělal, tak si mě tam nemohli nechat. To dá přece rozum. Na začátku to bylo divný. Šel jsem skrze rám, všude tam byly mříže. Ale rámy jsou i na letišti, bylo to stejné. Jednou jsem jím prošel a protože jsem měl na kalhotách kovový pásek, rám se rozsvítil a začal houkat. Ale nic to nebylo. Ukázal jsem pásek a mohl dál za maminkou.

A co jste na návštěvě s maminkou dělali?

Povídali jsme si, maloval jsem jí a vyprávěl všechno, co jsem zažil. A maminka zase vyprávěla mně, jak chodí do práce a co dělá. Kreslila mi obrázky a hráli jsme různé hry.

Na návštěvách mohou rodiny s dětmi trávit společně čas v návštěvních místnostech, které jsou pro děti zařízené. Je to určitě příjemnější prostředí a mnohem lépe se v nich povídá a hraje si. V některých věznicích také pořádají několikrát do roka dny s dětmi. To jsou speciální akce pro děti, kde se mohou potkat se svými rodiči a strávit spolu nejenom 3 hodiny, ale opravdu celý den.

Ale co když budu nemocná? To se s tátou vůbec neuvídím?

To se bát nemusíš. Můžeš si s tatínkem třeba zavolat nebo se vidět i přes Skype. My jsme si volali s maminkou skoro každý den. Vždycky jsme měli domluvený čas podle její práce a mojí školy nebo kroužků. Když jsme si volali přes Skype, tak jsem jí i viděl a mohl jí ukázat něco zajímavého.

To se moc těším. Budu tatínkovi ukazovat třeba domácí úkoly, které jsem dělala. Nebo svou novou knížku. Tu mám moc ráda.

Někdy se stane, že nebude možné návštěvu zrealizovat. Třeba z důvodu nemoci. Je potom potřeba domluvit jiný termín návštěvy nebo zkusit videohovor přes Skype. Je to takový kompromis mezi osobní návštěvou a telefonem. Telefonovat je možné každý den. Ideální je domluvit si konkrétní hodinu.

Nakresli na jiný papír tatínkovi místo, kam byste spolu mohli jet, až mu jeho pobyt ve vězení skončí. Může to být jakékoliv místo, které tě napadne, nebo nějaké, o kterém jste spolu mluvili. Klidně i tvé tajné místo, to tatínek ještě nezná. Obrázek mu pošli nebo vezmi s sebou na další návštěvu.

Co když se mě někdo zeptá?

O tom, že je táta ve vězení, většinou ví i lidé ve tvém okolí. Je dobré se na jejich otázky a reakce připravit, vědět, co se stalo. Každý se může zeptat a čekat odpověď.

Neboj se zeptat táty, co se stalo. Určitě ti to vysvětlí. Můžeš se zeptat také mámy nebo někoho jiného ze svého blízkého okolí. Poradí také třeba paní učitelka ve škole. To, že je tatínek ve vězení neznamená, že by tě přestal mít rád.

Bojím se, až se mě zeptají holky ve škole, co tatínek provedl. Nevím, co jim mám říct.

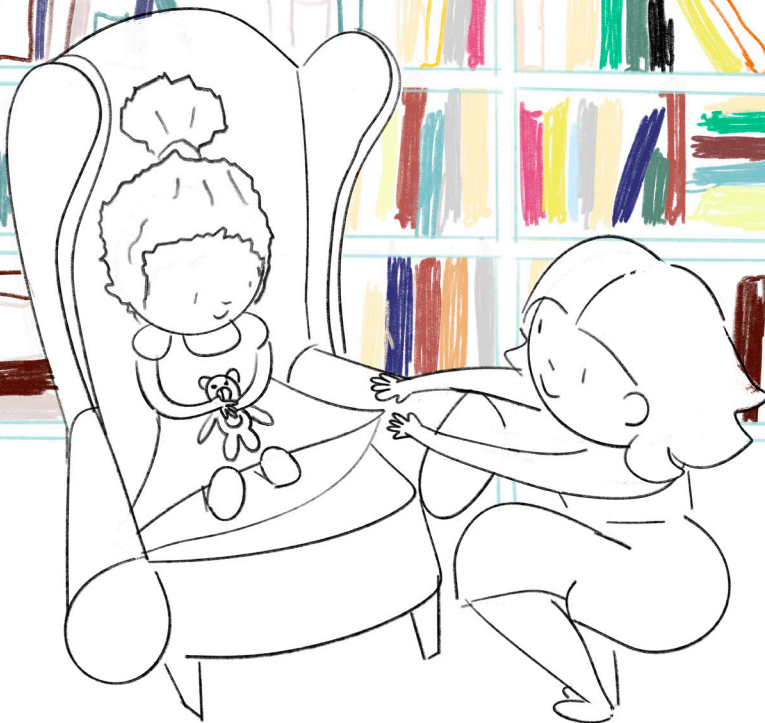
Mně se to stalo. Odpověděl jsem jim, že to je moje věc. Řekl jsem to jen svým opravdovým kamarádům Vaškovi a Davidovi.

Mám strach, že se mi budou smát.

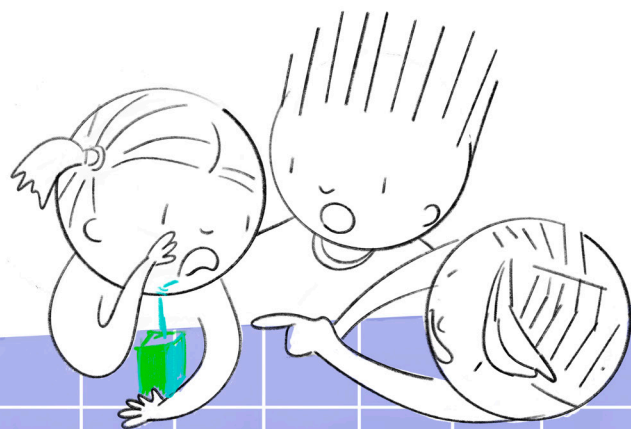
To se mi taky stalo. Nejlepší vřdycky bylo, když jsem to řekl doma tátovi. Sedli jsme si ke stolu a povídali si o tom. Jednou taky táta šel do školy a pak s námi o tom hovořila paní učitelka ve škole. To pomohlo.

Kdykoliv se potkáš s někým, kdo si s tebou bude chtít povídat o tom, kde je tvůj táta, tak nezapomeň, že se to týká jen tebe, tvého tatínka a tvých blízkých. Mámy, bratra nebo sestry, babičky nebo třeba tety. Neboj se s nimi poradit a říct jim, s kým o svém tatínkovi mluvíš. Mohou ti říct, jak to udělat a zda je to tak správně.

Někdy je potřeba se obrátit na ty, kteří umí pomoci v těžké situaci. O smutku, stýskání nebo dalších trápeních je možné promluvit se sociální pracovnící na úřadě nebo pedagogem ve škole. Ten pomůže najít terapeuta, psychologa nebo jiného odborníka, který umí vyslechnout a poradit. Není to žádná ostuda, i dospělí potřebují někdy poradit.

Moje obavy – co se může stát?

Uvěznění táty zasáhne každého jinak. Někdy i ty můžeš prožívat různé emoce. Zlobíš se na tatínka? Protože je ve vězení, tak maminka pláče, že nemáte peníze na novou lednici, když se stará porouchala? Nebo že nemá pro tebe peníze na letní tábor? Smějí se ti děti, že tvůj táta je kriminálník?

Ano, to je hodně těžká situace. Každý má plné právo se zlobit, když takové věci zažívá.

Je tu spousta otázek a málo odpovědí. Obáváš se, že tvůj život už nikdy nebude stejný? Všichni si o tobě budou říkat: „To je ta holka, co má tátu v kriminále!“? S mámou o tom nemůžeš mluvit, protože se na tátu taky hodně zlobí? Sousedka se na chodbě na tebe divně dívá. Nevěříš jí? Kamarádům se to stydíš říct? Máš pocit, že se ti vyhýbají a nikdo ti nepomůže?

Nemusíš se vůbec bát. Tvoji blízcí ti pomohou najít někoho, s kým se můžeš poradit. Někoho, kdo je na povídání o takových věcech odborník a ničeho, o čem potřebuješ mluvit, se nezalekne. Naopak ti pomůže. Společně vymyslíte plán, jak reagovat, když se ti třeba bude někdo smát. Co dělat, když máš vztek nebo ti je smutno. Říká se mu psychoterapeut nebo psycholog.

Mám strach, jak to všechno dopadne.

To chápu. Není to lehké. Můžeš si o tom s někým promluvit. Mně pomohla psycholožka ve škole. Věděla, co s tím. Doporučila mi, co mám dělat a našla mi nějakou odbornou pomoc. Existují lidé a organizace, které jsou na povídání o takhle závažných věcech odborníci.

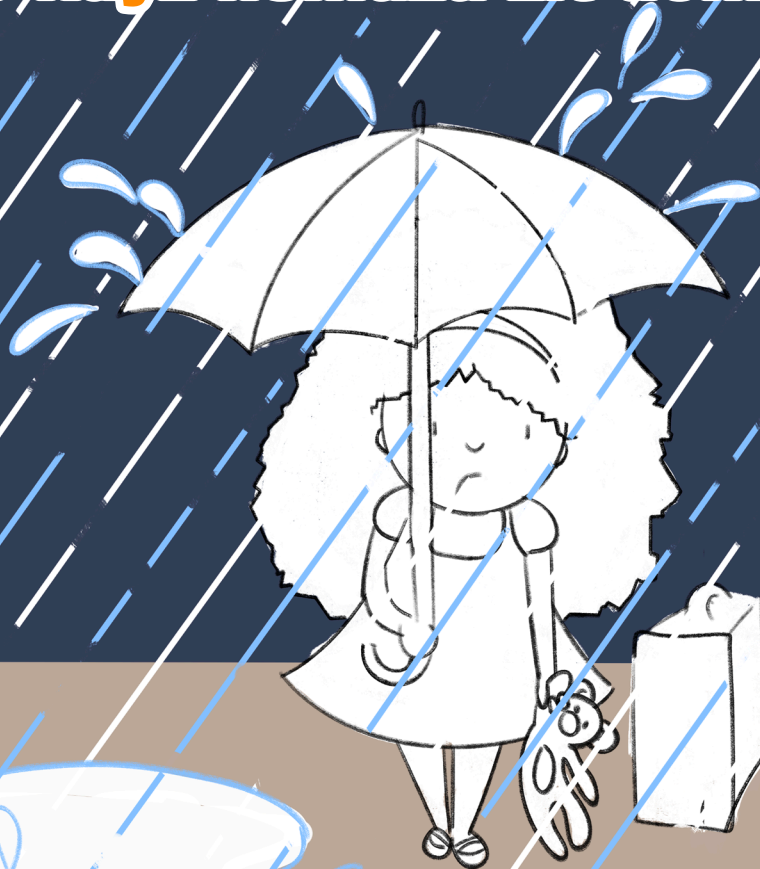

Bojíš se, že budeš navždy holka, která měla tátu v „kriminále“?

To, co táta udělal, tvůj život ovlivnilo. Není to ale jediná věc ve tvém životě. Je spousta jiných lidí a věcí, které máš. Další dospěláky, kamarády, svého zvířecího mazlíčka a vše ostatní, co tě baví. Existují také lidé, kteří zažili podobné věci jako ty a podařilo se jim je zvládnout. Pamatuješ si na film E. T. Mimozemšťan? Hrála v něm Drew Barrymore. Ta také měla tátu ve vězení. A mnozí další. Překonali to a teď žijí svůj šťastný život. I ty to jistě zvládneš!

Namaluj nebo sepiš všechny osoby, kterým důvěřuješ. Uvidíš, že vedle sebe někoho máš.

Co když nemůžu žít doma?

Když nastupuje do vězení rodič, musí se samozřejmě vyřešit a zajistit, kde bude žít jeho dítě. Možností je několik. Nejlepší samozřejmě je, pokud může být dítě u druhého ze svých rodičů. Ne vždy však taková možnost je. Poté dítě žije třeba i u jiných příbuzných nebo u pěstounů.

Ty jsi byl u taťky, když byla mamka ve vězení?

Ne, já jsem byl u tety. To je mojí mamky sest-
ra. Táta jezdil s kamionem a byl často i něko-
lik dní pryč. Bral si mě třeba na víkendy nebo
když byl doma v týdnu.

A nebylo ti smutno?

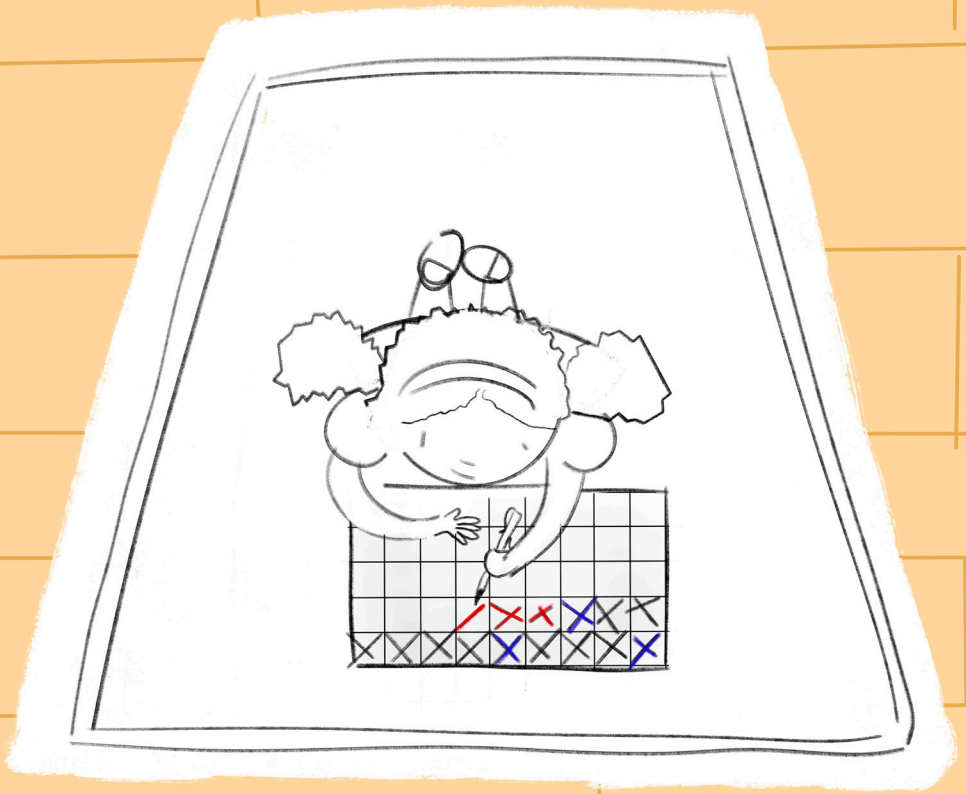
Někdy ano, ale teta je moc hodná a má mě
ráda. Byli jsme spolu dřív i na dovolené nebo
jsem jí potkával u babičky. Znal jsem ale klu-
ka, který byl u pěstounů. Říkal mi, že na za-
čátku si musel zvyknout, ale pak to bylo v po-
hodě.

Když není žádná rodina, která by se mohla o dítě
postarat, pak děti žijí v dětském domově. I tam jsou
dospělí lidé. S nimi také můžeš o všem mluvit, požá-
dat je o pomoc. Není důvod se něčeho obávat.

Jak dlouho bude táta ve vězení?

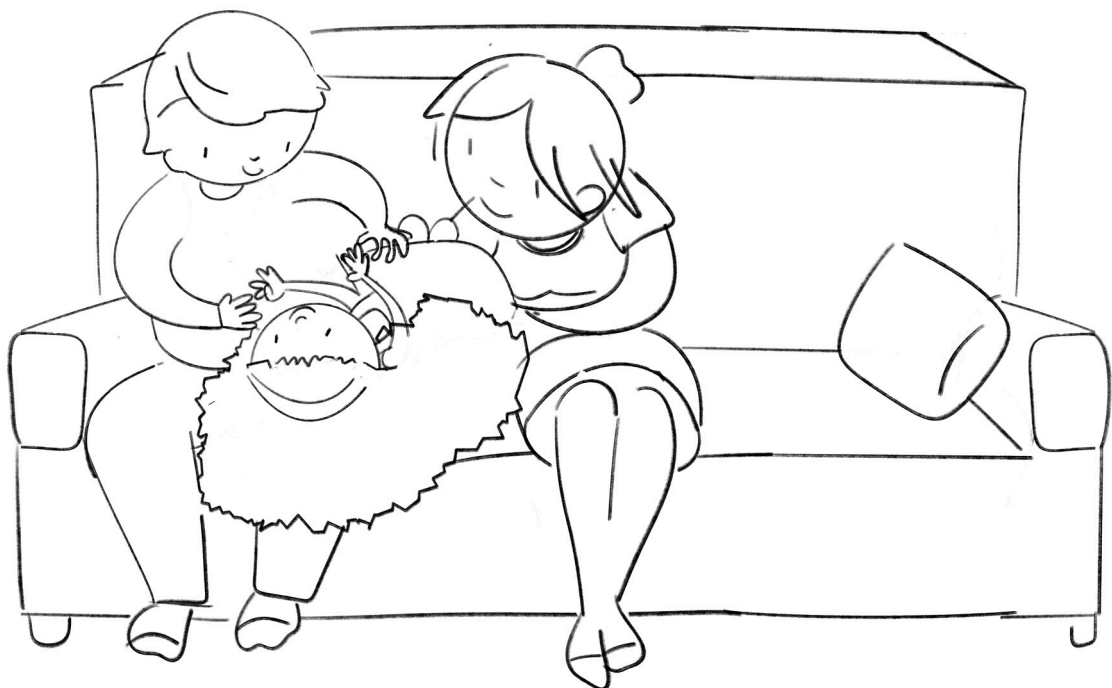
Jak dlouho bude táta ve vězení, to určil soud. Až se na to budeš táty ptát, řekne ti datum, které si sem můžeš napsat. Nebo si ho napiš do kalendáře ve svém pokoji. Společně také třeba spočítejte počet měsíců, které ještě bude táta ve vězení. Jednotlivé měsíce si třeba nakresli a pak postupně vybarvuj. Nebo vymysli s někým, koho máš ráda a kdo je ve tvé blízkosti, jiný zajímavý způsob, jak vidět, že už se blíží den, kdy tátu propustí.

DESATERO PRO DÍTĚ, KDYŽ MÁ TÁTU VE VĚZENÍ:

1. *Máš právo vědět, co se stalo a proč je táta ve vězení.*
2. *Máš právo ptát se na to, co tě zajímá.*
3. *Máš právo se s tátou vidět, pokud chceš.*
4. *Můžeš mít dál tátu rádo.*
5. *Máš právo si s tátou telefonovat.*
6. *Máš právo na smutek, strach, zmatek, vztek, máš právo se zlobit, ale i mít radost.*
7. *Že je táta ve vězení, není tvoje vina.*
8. *Máš právo na pomoc, podporu.*
9. *Máš právo říct ne, když za tátou nebudeš chtít jezdit na návštěvy.*
10. *Neboj se zeptat, co dělat, když si nevíš rady.*

A také máš právo se radovat, že tátu vidíš.

JAK SE TEĎ ŽIJE TATÍNKOVI?

Proč není doma?

Autor: Petr Schneedorfler

Odborná spolupráce: Jana Machová, Alžběta Candia Muñoz, Pavla Madarová.

Ilustrace: David Madar

Grafická úprava a sazba: David Madar

Vydala: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, Praha 4

Rok vydání: 2023

1. vydání

ISBN: 978-80-908581-2-1

Tisk: BÁRIO, s.r.o.

Vytvořeno v rámci projektu: „Snižování rizik odsouzených prostřednictvím intervenčních programů“ reg. číslo SP-PDP2-001, financovaného z prostředků FM Norské fondy 2014-2021

